

Idrottsminnen

Nr 3 — september 2021

Edsbyns IF Bandy, Hälsingeguldvinnare 2020

Juryns motivering till vinnarna:

”Edsbyns IF Bandy gjorde en imponerande säsong 2019–2020. Efter att ha missat SM-guldet 2019 tog Edsbyn tillbaka SM-pokalen 2020, efter att ha besegrat Villa-Lidköping med klara 5–1. Det var den tolfte gången Edsbyn fick höja SM-bucklan. **Säkert inte den sista**”

Foto: Peter Axman

Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap

Kassörens ruta nr. 3 – 2021.

ALLA KAN BLI MEDLEM I HÄLSINGLANDS IDROTTHISTORISKA SÄLLSKAP.

Alla, med ambition att ta del av, sprida och bevara Hälsinglands digra och intressanta idrottshistoria, hälsas varmt välkomna som medlem i HIHS.

Våra medlemsavgifter för 2021 är:

- 150;-** Enskild medlem
- 250;-** Föreningar och klubbar
- 350;-** Förbund, företag och kommuner.

Hur blir jag medlem i HIHS?

Medlemsavgiften betalas till vårt bankgiro **273-0133** eller via Swish **123 038 81 65**.

Kom ihåg att uppgge namn och adress, gärna en e-postadress.

Man kan även på vår hemsida: www.HIHS.se ansöka om medlemskap!

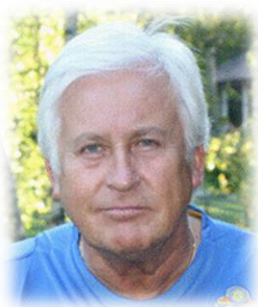
Under länken: <https://hihs.se/styrelsen/> finns kontaktuppgifterna på styrelsen i Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap.

HIHS har, sen det senaste utskicket av Idrottsminnen, fått den stora äran att hälsa följande medlemmar varmt välkomna

Gunnar Högberg, Los och Ellen Lundkvist, Umeå

Kontakta Owe Flodin på 070-569 08 31
e-post: oweflodin45@gmail.com
om du har frågor rörande medlemskap.

Dags för tredje numret av Idrottsminnen 2021

I detta nummer av **Idrottsminnen 3 – 2021** skriver vi om utdelningen av **Hälsingeguldet 2019 och 2020**. Äntligen kunde HIHS dela ut utmärkelsen för **2019 (Erik Rost)** och **2020 (Edsbyns IF Bandy)**

Annika Halvarsson skriver om **Hälsinglands Motorklubb** som sedermera blev **Bollnäs MK**. Intressant läsning om motorsportens första 100 år i Hälsingland.

Lars Nordström skriver om **Ingvald Midelf**, en riktig eldsjäl för friidrotten i Nordanstigs kommun.

Vi sammanfattar **Årsmötet 2021** som vi kunde genomföra till slut. Platsen var Järvsöbaden den 15 juni 2021.

Ett reportage av en **Stockholmjournalist** som skriver om Hälsinglands friidrottares framtid. **Året var 1946**.

HIHS gör ett nerslag i **Gösta Nykvists** enorma gruva av tidningsurklipp, denna gång väljer vi när **Helge Wiklund** vann i Norrbotten.

HIHS gratulerar en styrelsemedlem som blivit **80 år**.

Ny sponsor till **Hälsingeguldet i 5 år**. Stort tack till **OilQuick**.

HIHS redovisar resultatet av **Styrmans** kluriga **IM 2–2021**.

Men vår käre **Styрман**, har även knåpat ihop ett **OS-tips** !!

En av våra **duktiga Idrottsskvinnor** har tyvärr lämnat oss.

En **Hedersledamot** i Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap som var med och startade **Sällskapet 1990**, har tyvärr lämnat oss.

Välkomna till Idrottsminnen **Nr 3 – 2021**

Lars Hedlund

Äntligen kunde dubbla Hälsingeguld delas ut !!

Här ser vi 2019 o 2020 års vinnare av Hälsingeguldet, till vänster Stefan Karlsson, sportchef i Edsbyns IF Bandy och till höger Erik Rost, Alf Öst

Äntligen stod Erik Rost i centrum för hyllningarna när Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap höll årsmöte i soldränkta Järvsöbaden den 15 juni. Erik utsågs till mottagare av Hälsingeguldet 2019, men av kända skäl – coronapandemin – har han fått vänta på sin prischeck och träsnidade hälsingebock.

2019: "Erik Rost tilldelas Hälsingeguldet 2019 för sina mångåriga prestationer i skidorientering. Hans avslutning med fem medaljer vid EM i Turkiet 2019 och två guld under VM i Piteå 2019 säger allt. En värdig vinnare av Hälsingeguldet 2019"

Vill du veta mer om Eriks framgångssaga kan du läsa **Idrottsminnen nr 3 september 2020.**

Vid årsmötet hyllades även **Edsbyns IF Bandy** som "spelade" hem **Hälsingeguldet 2020**. Klubbchefen Stefan Karlsson tog emot de svenska mästarnas Hälsingeguld.

Juryns motiveringar till vinnarna:

2020: "Edsbyns IF Bandy gjorde en imponerande säsong 2019–2020. Efter att ha missat SM-guldet 2019 tog Edsbyn tillbaka SM-pokalen 2020 efter att ha besegrat Villa-Lidköping med klara 5–1. Det var den tolfte gången Edsbyn fick höja SM-bucklan. Säkert inte den sista"

Utöver **SM-guld** och seger i **Svenska cupen** kunde Edsbyns IF också glädja över följande framgångar bandysäsongen 2019–2020.

- **Magnus "Kuben" Olsson**, årets ledare i Svensk Bandy
- **Tuomas Määttä**, årets spelare i Svensk bandy
- **Jesper Granqvist**, årets junior
- **Rasmus Skarps**, årets pojkspelare
- **Oscar Wikblad**, årets comét
- Fair play **1 Edsbyns IF**
- Skytteligan **1 Oscar Wikblad**
- Assistentligan **1 Daniel Burvall Jonsson**

Vi vet sedan tidigare att Edsbyn är ett riktigt bandyort. Något som bör nämnas är att Edsbyn driver bandygymnasium och på det sättet utvecklar ungdomar som sedan fortsätter som elitspelare i bandyallsvenskan. Detta är nog viktigt del i Edsbyns framgångar.

Lite mer statistik om Edsbyns IF Bandy:

Har spelat 20 SM-finaler i Bandy och har vunnit 12 gånger.

Ligger på tredje plats i Bandyns maratontabell.

Det är det femte Hälsingeguldet som delats ut till Edsbyns IF Bandy:

1952 Herbert Swartswe, 1983 Hasse Johansson

1987 Joe Lönngren, 2004 Edsbyns IF Bandy

2020 Edsbyns IF Bandy

Det är bara att gratulera Edsbyns IF Bandy till Hälsingeguldet 2020.

Foto: Lars Nordström Text: Lars Nordström / Lars Hedlund

Hundra år av motorsport..!

Bollnäs MK, tidigare Hälsinglands MK, bildades den 12 juni 1921 och är en av Sveriges äldsta motorklubbar. Under ordförande Petrus Sköld och sekreterare Tore Sandberg, arrangerade klubben sin första tävling redan den 16 oktober 1921 och inom kort blev klubben en av de mest respekterade klubbarna i Sverige med en bred och stark organisation.

Den första tävlingen var en så kallad tillförlitlighetstävling, på sträckan Bollnäs-Edsbyn-Woxna-Los-Kårböle-Ljusdal-Järvsö-Bollnäs. Startplatsen var torget i Bollnäs, det vill säga nuvarande Stadshustorget.

I Starten för den första tävlingen 16 oktober 1921 vid korsningen Våggatan/Långgatan i Bollnäs. Foto: Tycko Bergström

I mars 1923 arrangerade HMK hastighetstävlingen Varpenloppet på sjön Varpen utanför Bollnäs. Tusentals åskådare fick se Sveriges snabbaste fordon göra upp om vem som var snabbast på "flygande kilometern", på en bana som sträckte sig från Lenninge upp mot Långnäs.

Utöver dessa tävlingar arbetade HMK mycket med att utveckla bilismen i Hälsingland. Man hade bland annat ett nära arbete med Bollnäs Köpings gatunämnd och bidrog ekonomiskt till bättre vägar i landskapet.

Man hade också ett samarbete med Kungliga Automobilklubben (KAK) och de bad bland annat HMK om råd gällande lämplig väg sträckan Stockholm - Jämtland. HMK föreslog sträckan Bollnäs - Järvsö - Färila - Härjedalen med motiveringen *"Denna väg går nämligen genom en av Södra Norrlands vackraste nejder, och följer den vackra Ljusnan långt in i Härjedalen."* Detta råd påverkar oss än idag när påsk- och sportlovstrafiken passerar genom Bollnäs varje år.

Under andra världskriget rådde förbud mot motorfordonstrafik och då även tävlingsförbud på grund av brist på olja och gummi. HMK höll klubben aktiv under krigsåren och är faktiskt en av de få klubbar som någonsin arrangerat en tävling med gengasdrivna fordon, vilket man gjorde hösten 1940.

HMKs fartfantomer

Efter krigsslutet rullade motortävlingar så sakta igång, i takt med att olja och gummi åter kunde framställas. Suget efter motortävlingar var stort och nu startade en guldålder när det gäller både bil och motorcykeltävlingar - och HMK var inte sena att hänga på i utvecklingen.

På 1950-talet kunde man äntligen tävla på Varpen igen och en fartfylld era inleddes i Bollnäs. Varpenloppet lockade storpublik ut på isen, 1952 var det 10 000 åskådare!

Fartfantomerna Ockelbo-Lundgren och Valdemar Stener var internationella racerstjärnor och de körde båda för HMK, tillsammans med bland andra Alfta-Bergström, Söderhamns racerprofil Thure Melin och Rune Sköld från Bollnäs.

Valdemar Stener från Färila radade upp framgångar med bland annat den första Ferrarin som importerats till Sverige. Ockelbo-Lundgren var näst intill oslagbar i sin specialbyggda Ford-Special.

Motorstadion mitt i stan

På Gärdesstadion, där Solrosens IP idag ligger, kördes motocross, eller scramble som det först kallades, redan 1948. Året efter arrangerade HMK en av de två första lagserietävlingarna i motocross i Sverige, den andra kördes på Pampas i Stockholm samma dag. Klubben vann överraskande distriktsserien 1949.

Bockarna vann sedan serien i nedre norra distriktet 1952 till 1955, med stjärnor som Birger Axman, Gösta Worén och Åke "Kaktus" Eriksson i laget. Klubbens motocrosslag är mycket meriterat och än idag hör klubben till de bästa i distriktet med topp tio placeringar i lag-SM vid de tre senaste SM-finalerna.

Klubbens store legend **Bengt Åberg** tog HMK till världstoppen med sina två individuella VM-guld i motocross 1969 och 1970.

Bengt ses som en av de största motocrossförarna i Sverige och världen. Bengts karriär i VM och hans framgångar i USA tillsammans med vännen Arne Kring, Woxnadalens MK, är något som saknar motstycke i Hälsinglands idrottshistoria.

Bengt Åberg.

Foto: Husqvarna Museum

Hälsinglands MK blev Bollnäs MK

Under 1970-talet bytte klubben namn till Bollnäs MK och man började utveckla området i Eriknäsbo till en fullskalig motorstadion. Efter mycket arbete, otroligt många ideella timmar, växte banorna fram på Eriknäsbo; idag finns där banor för motocross, folkrace, rallycross, crosskart, snöskoter, isracing och speedway. BMK har också arrangerat tävlingar i Österbergsbacken i Hällbo, tävlingar som lockade storpublik på 1970-, 1980 och 1990-talen.

Mästare på fyra hjul

Bollnäs MK var otroligt framgångsrik i rallycross och backtävlingar under 90-talet, med förare som Mats Ohlsson, Tony Croon, Per Eriksson och Göran "Zamora" Lind i Sverige-toppen. Mats Ohlsson är bland annat dubbel nordisk mästare och svensk mästare. Tony Croon tävlade i högsta serien i rallycross och körde EM.

Mats Ohlsson. Foto Börje Norfelt

Mattias Ohlsson, son till Mats Ohlsson, för arvet vidare och är dubbel svensk mästare i rallycross (2013 och 2016).

Klubben har också haft en stor folkraceverksamhet med tävlingar på Eriknäsbo sedan 1982 och över hundra folkraceförare har tävlat för BMK.

I rally har BMK representerats framgångsrikt av bland andra Göran "Zamora" Lind, Per-Åke Wimark, Kjell Isberg och Mattias Svedberg. Den senaste grenen med BMK-representation är crosskart där BMK redan hunnit ta SM-guld genom Viktor Andersson.

Thomas Åberg. Foto: Börje Arvdal

Snöskoterlegender

Svenska mästarna Thomas Åberg och Per Nordholm från Sörbo tillhörde den högsta eliten i snöskotercross under 1990- och 2000-talen. Thomas är en legend i sin sport med inte mindre än sex (!) SM-guld, ett NM-guld och ytterligare tretton mästerskapsmedaljer i silver och brons i SM, VM, EM och World Cup.

Vassaste sporten

BMK:s starke man när det gäller isracing, Roland Jonsson, drog igång isracing-verksamheten i klubben på 1980-talet. Tillsammans med bland andra Bengt Åberg och Anders Jonsson startade han bygget av isracingbanan i slutet av 1980-talet och några år senare ställde BMK för första gången upp i lagserien i isracing med eget lag.

Bengt Åberg vinner SM-finalen i Gävle 1995. I bakgrunden Stefan Svensson Örnsköldsviks MK, Lasse Jansson Funbo MS och Per-Olof Posa Serenius SMK Gävle. Foto: Nick Blackmon

Många bollnäsförare har kört för BMK i isracing, men den mest framgångsrike var Bengt Åberg som långt efter avslutad VM-karriär i motocross vann SM i isracing 1995. Klubben har än idag ett lag med i serien och har arrangerat VM-semifinal och VM-kvartsfinaler på Rolandshof, isracingbanan på Eriknäsbo Motorstadion.

Nyaste banan

Senaste tillskottet när det gäller BMK:s motorbanor är den egna endurobanan i Lottefors. Under många år letade BMK möjliga marker att anlägga en egen endurobana på och på 2010-talet föll allt på plats med markägare och miljötillstånd på Gårdberget i

Lottefors. 2018 och 2019 arrangerade BMK två mycket uppskattade SM-finaler i enduro, med tävlingssträckor i Lottefors, på Eriknäsbo Motorstadion och i skidbacken på Bolleberget.

Endurotalangen Martin Larsson var bara 18 år då han slog igenom med en skräll med en andraplats i Novemberkåsan 2009 och några intensiva år senare vann han EM-guld för klubben 2012.

BMK har sedan början av 2000-talet haft ett uppsving med enduroförare och i och med endurobanan har sporten verkligen kommit för att stanna i klubbens regi.

Jubileumsår

Inför jubileumsåret hade klubben planer på flera stora evenemang med mästerskapsstatus, både på Eriknäsbo Motorstadion och på endurobanan i Lottefors. Tyvärr satte Covid-19-pandemin stopp för våra planer. På hundraårsdagen den 12 juni genomförde vi dock en publikfri RM-tävling i veteranmotocross med efterföljande pandemianpassat firande med god mat på kvällen för styrelsen med respektive. Vi planerar att så snart restriktionerna tillåter fira vårt första sekel med en aktivitetsdag på Eriknäsbo och en bankett värdig en meriterad och fortfarande aktiv hundraåring!

Jubileumsbok

Nu när klubben nu firar hundraårsjubileum ger vi ut en bok om klubbens historia. Vi utgår från styrelseprotokoll, bilder från 1920-talet fram till nu, efterforskningar i andra arkiv och otaliga intervjuer med de som antingen tävlat för klubben eller varit drivande i klubbens verksamhet.

Det är en bok fullspäckad med, inte bara motorsport i Bollnäs, utan hundra år av hela Hälsinglands motorhistoria. Vi vill lyfta fram alla de som på ett eller annat sätt representerat Hälsinglands MK och Bollnäs MK under alla år. Vi är mycket stolta över att få dokumentera vår anrika motorklubb!

För att citera Tore Sandberg från 1939, gällande klubbens emblem med den anrika hälsingebocken: *"detta märke förpliktigar och skapar anseende för dess ägare, för motorsporten och för Hälsinglands Motorklubb."*

Text: Annika Halvarsson

Ingvald i Älgered betyder allt för Nordanstigs friidrott

Det finns eldsjälar. Och det finns ELDSJÄLAR. Som Ingvald Midelf i Älgered. Han vigde sitt liv åt friidrotten. Som 16-årig startade han tillsammans med sin far IF Linden i Farsta, Stockholm. I dag, drygt 60 år senare, är han fortfarande aktiv idrottsledare i Nordanstigs Friidrottsklubb som han själv var med och bildade 1991. Nu bor han i det gamla IOGT-huset i Älgered, som förutom bostad innehåller friidrottshall – Älgeredshallen!

Ingvald växte upp i en stor familj i Farsta, Stockholm. Han var först i syskonskaran på fem pojkar och fyra flickor. Familjen hade idrotten som ett stort gemensamt intresse. Till en början handlade det mest om fotboll, men efter några år inriktades verksamheten mer mot friidrott och skidåkning. Och utökad träning både vad gällde kvalitet och kvantitet. Bäst lyckades Ingvald själv. Framgångarna kom slag i slag. Han blev en av Sveriges främsta terränglöpare.

Som 28-åring hade Ingvald sitt bästa år. 1970 vann han nästan alla lopp han ställde upp i. Kronan på verket blev naturligtvis segern i Lidingöloppet med tiden 1.45.00. Då var han i sitt livs form.

Egentligen passade inte banan honom, har han berättat tidigare. Banan var så hoppig, upp och ner. Ingvald gillade mer lättare lutningar. Efter två mil låg han fyra efter tre finländare, men kom ikapp dem några kilometer senare och vann 16 sekunder före den närmsta finländaren.

Karriären fortsatte och han tävlade på elitnivå ända till han var 41 år. Ingvalds personbästa 30,06 på 10 000 meter (1972) står sig bra fortfarande liksom 2,28 på maraton (1976).

I Vasaloppet har han som bäst tagit en 20:e plats. Bland alla segrar, sommar som vinter, håller Ingvald segern i Vintermaran i Stockholm 1966 som en av de främsta.

– Jag sprang på 2.15 och var verkligen vältränad då. Tiden var så bra att arrangörerna inte trodde att banan verkligen var i full längd. Därför räknades inte Ingvars segerresultat i senare redovisning.

– Men det var ingen som mätte om sträckan...

Ingvald menar att nyckeln till utvecklingen var den regelbundna och omväxlande träningen. Exempelvis sprang han till och från jobbet varje dag – 17 kilometer – och varannan dag lade han till tio intervaller över 1000 meter. Omväxlande träning är något han gärna överför även på dagens ungdomar.

Ingvalds pappa hade god kontakt med idrottsförbundet och hjälpte till när IF Linden bildades. Sommarträningen genomfördes på Gubbängens IP.

– Men anläggningen byggdes om till speedwaybana. Det var inte bra. I dag är det Farsta IP som gäller för föreningen som Ingvald var med och grundade.

– Många av medlemsfamiljerna hade litet svag ekonomi, men vi ordnade så att ungdomarna ändå kunde följa med på våra träningar och läger. Så när mina föräldrar köpte torp i Andersfors kunde vi ha läger både sommar och vinter. Kommunen körde alltid upp skidspåren, det var bara att ringa, berättar Ingvald.

Utan tvekan ska Ingvald hyllas för sina personliga framgångar på tävlingsbanorna. Men än mer förstår man hans stora engagemang och kärlek till idrotten, när man ser honom leda Nordanstigs unga friidrottare. Trots sitt besvärande handikapp. För detta har han också prisats ett flertal gånger av Nordanstigs kommun.

ÄLGEREDSHALLEN står det på en träsnidad skylt på huset där Ingvald bor. Han flyttade till Hälsingland 1986 och landade då i Sågtäkten utanför Strömsbruk. Flyttade så småningom vidare till Älgered. Huset har tidigare inrymt både IOGT-lokal och affär. Genom huvudingången kliver du i dag rakt in en enkel men fullt utrustad idrottshall. Den blå löparovalen med doserade kurvor mäter 62,3 meter. Här finns höjdhoppställning och all tänkbar teknikmaterial. Bakom en dörr öppnar sig ett modernt gym, omklädningsrum för både tjejer och killar. Här fattas egentligen ingenting för att utöva bra idrottsträning.

– Vi har fått stöd och bidrag både från kommunen och företag, säger Ingvald. Hit kan vem som helst komma och träna, när som helst.

Så här stöter man kula. På Råsjövallen i Bergsjö drillar Ingvald ungdomarna i Nordanstigs Friidrott.

I dag har han mellan 10 och 15 ungdomar i träning. Sommartid gäller Råsjövallen i Bergsjö, varje onsdag klockan 18.00. Där får hans lilla friidrottsgrupp dela utrymme med fotbollen.

– Gör så här, säger Ingvald där han sitter i sin rullstol och visar hur en kula ska stötas. Lägg kulan under örat mot axeln. Stöt uppåt framåt...

Ungdomarna lyssnar och försöker följa instruktionerna. Kulan är tung, men ungdomarna stöter och stöter...

– Bra där!

Nästa år fyller Ingvald 80 år. Han har inga planer på att lägga av. Han drömmer om att kunna springa igen

– Jag har en plan och ska försöka träna.

En av de många talanger som utvecklats till framgångsrika idrottare i Ingvalds källare är Zara Lundgren. Hon lockades i unga tonår från hästgården i Hudiksvall till Nordanstigs Friidrott. En förening hon varit trogen genom åren.

– Det var här jag fick upp ögonen för friidrott. Träningen hos Ingvald har betytt mycket för mig personligen och för Nordanstigs Friidrott. Vi har haft mycket roligt.

Zara har gått helt i Ingvalds fotspår. Terränglöpningen är bådas stora intresse och där framgångarna varit som störst. Och det ska vara långa lopp.

– Ju längre ju roligare, då njuter jag, säger Zara.

Många är hennes framgångar och segrar. Ett av de tuffare loppen för ett par år sedan var Höga Kusten Winter Trail. En löpsträcka på fem mil över snöiga och isiga stigar, från havet upp till toppen av berget – en höjdskillnad på över 1300 meter!

Året efter blev hon Riksmästare då hon vann loppet från Juniskär sydost om Sundsvall med avslutning på toppen av Södra Berget, en sträcka på 52 kilometer.

Väggarna och hyllorna hemma i Medskogsbron, utanför Sundsvall, är smyckade med medaljer, diplomer och pokaler. Bland alla visar hon upp en guldplakett som sticker ut.

Den har inskriptionen **Super Klassikern**.

Beviset på att hon genomfört Vasaloppet, Lidingöloppet, Vätternrundan och Vansbrosimmet, med en totaltid under 24 timmar inom ett år.

Hon besöker gärna Ingvald några gånger varje år. Det var ju han som fick henne att älska löpning.

Text och foto: Lars Nordström

Årsmötet 15 juni 2021

Pandemin påverkade verksamheten – på gott och ont

I ett soldränkt Järvsöbaden den 15 juni avhandlades 2021 års årsmöte för Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap. Ett årsmöte som präglades av såväl sorg som glädje. Två uppskattade medarbetare hade gått bort och två guldmedaljörer fick äntligen ta emot hyllningarna för insatser under de två senaste åren.

Ordförande Lars Hedlund höll en parentation och tyst minut över Leif Flodin och Janne Olsson. Båda uppskattade medlemmar i vårt sällskap, som lämnade oss under verksamhetsåret. Minnesord över dessa finns att läsa i Idrottsminnen nr 4 december 2020 (Leif) och nr 2 maj 2021 (Janne).

Rutinerade Gunnar Högberg från Los valdes att leda årsmötet som i övrigt gick i gladare toner.

Kvällens höjdpunkt var naturligtvis utdelandet av Hälsingeguldet. Både för 2019 och 2020. På grund av coronapandemin hade även denna tradition fått stå tillbaka.

Skidorienteraren Erik Rost, Alfta-ÖSA OK Hälsingeguldet 2019 och Edsbyns IF Bandy Hälsingeguldet 2020, mottagaren var sportchefen Stefan Karlsson. Båda dessa fick motta välförtjänta hyllningar för insatserna för Hälsingeguldet för respektive år.

Mottagare av det **forskarpris** som brukar delas ut på årsmötet för speciella insatser under året, blev **Leif Sundell, Ljusdal**.

Motivering:

”För utomordentligt värdefullt arbete med att dokumentera Hälsinglands Idrottshistoria”

Leif meddelade att han inte kunde komma på årsmötet, men att vi (HIHS) skulle träffas senare och överlämna utmärkelsen. Tyvärr gick Leif hastigt bort, så vi hann aldrig överlämna utmärkelsen. Så Leif Sundell får utmärkelsen postum.

HIHS arbetar genom ett nätverk av idrottshistoriskt intresserade människor i hela distriktet. Där utgjorde Leif Sundell en källa av

kunskap som han gärna delade med sig av. Leif kunde med sin journalistiska bakgrund och breda idrottskunskaper gräva fram och publicera spännande och intressanta berättelser om den lokala idrottshistorien. Viktiga bidrag till HIHS:s föreningsarkiv.

Leif är saknad av Sällskapet och alla övriga idrottsvänner.

Dagordningen flöt lika lugnt och stilla som Ljusan genom Järvsö. Det blev idel omval över hela fältet, samt fyllnadsval i styrelsen för 1 år, där bortgångne Leif Flodins tidigare medarbetare Christer Stridh kliver in.

Ska man se någon positiv inverkan på verksamheten av coronan, kan möjligen de minskade utgifterna vara. Det negativa förstås är att inga caféträffar, idrottsresa eller andra öppnare möten kunnat genomföras.

Innan årsmötet avslutades

bjöd gamle hinderlöparen och idrottshistorikern Erik Wiger på en lång och oerhört intressant, rolig och överraskande berättelse om Finnkampens historia. Han lyckades föra oss ända tillbaka till 1600-talet och kunde ändå finna bakgrunder till fiendskap mellan länder som senare blivit kamratskap. Dock med fighter på största allvar. Erik fick också motta den åtråvärda Hälsingebocken för sin underhållande berättelse.

Kaffe och Järvsöbadens goda bullar avnjöts innan vi skiljdes åt.

Text o foto: Lars Nordström

En stockholmsjournalist ser på Hälsingeidrotten

Året var 1946

Kan man annat än fatta en hopplös klockarkärlek till hälsingeidrotten, då man fick vara med under de betydelsefulla brytningsåren på 1920-talet.

Ty lika visst som att det goda hjärtat inte klappar varmare under det stärkta skjortbröset, än under den blåa blusen, lika visst är, att idyllen, kamratskapet och den ideella synen på idrotten inte frodades sämre på de oändamålsenliga – men ack så charmfulla – s.k. idrottsplatserna, än på nutidens moderna skapelser med väl tilltagna arenor, läktare under tak, dusch m.m.

De fyra ”metropolerna”

Hudiksvall, Söderhamn, Bollnäs och Ljusdals Idrottsanläggningarna var på den tiden något säregna och man måste känna varje tuva och varje liten egenhet för att kunna prestera sitt maximum. Det gick inte alltid ändå.

Söderhamn hade effektiv broms för 100 meters löparna med ett stort plank åt kyrkan till, vilket var placerat bara några meter framåt målet. De som löpt förut visste hur det skulle tas, men främlingarna som störtade mot det i full speed, brukade bäras ut sanslösa.

I Bollnäs blev 10 000 meters löparna huvudyra sedan de löpt sina 40 varv på den 250 meter långa bana på Långnäs.

I Ljusdal skulle löparbanans ena kortsida, som vid regnväder blev till en bottenlös lermassa med fördel kunnat användas till material prov åt genereralen Pattons pansarvagnar.

Än idag minns jag med vördnad och beundran det DM, där Bollnäs talangfulle löparbegåvning George Byhlén rakade hem sju DM-titlar, individuella 100, 200, 400, 800 och 1500 meter, samt stafetten 4x100 och 4x400 meter en praktfull presentation.

Vem minns inte Ljusdals lille sprintkung ”Linkan”, Axel Lindqvist, som aldrig lyckades ta hem så många DM-titlar han egentligen var värd.

Söderhamns naturlöpare Pelle Jonsson och den klubbmångfrestande stillöparen G. Persson-Wing, för att inte tala om

eleganten Bengt Hamrén, en "snidare". Hudiks två brödrapar Eskilsson och Eriksson, ena halvan av den förstnämnda benämningen "häradsövdingen".

Hälsingeidrotten av idag är en säregen blandning. Håller det gamla talesättet, att de olika idrotterna "äter" på varandra? Räcker inte pojkarna till på respektive orter att nationellt sett föra fram två väsensskilda idrotter? När fotbollen fått sitt folk, blir det inte några begåvningar över åt andra idrotter och i vissa fall tvärtom. Är Iggesunds fotbollstyrka en förklaring till den obefintliga fria idrotten vid bruket, har Söderhamn fantastiska frammarsch inom den fria idrotten gett fotbollen i staden nådastöten?

Många har förvånat sig över den lavinartade utvecklingen av den fria idrotten i Söderhamn. Självklart inser vi förklaringen, det är de många goda och driftiga ledarna som har "piskat" fram pojkarna. Då jag för en tid sedan konfronterades med metoderna att dra fram de unga i kvartersserier. Så var jag övertygad om att denna hausse skulle fortsätta. De aktiva fick uppmuntrade resor för juniorerna till Stockholm o.s.v. – många andra goda initiativ att förtiga. Här skapas en bredd, som senare automatiskt går över i topp. Så vill man också livligt beklaga att andra många gånger får njuta frukten av ett oegennyttigt och uppoffrande ledarbete, då stjärnorna går.

De senaste juniormästerskapen och kretsmästerskapen i Hälsingland har pekat ut färdriktningen för den friidrotten och en stadig kurs håller också orienterarna. Där har södra Hälsingland ännu ett försprång före norra, de var tidigare i gång med skogsporten i Söderhamnstrakten och Woxnadalen och de unga ledarna vill inte släppa försprånget.

Ledarnas entusiasm är en oerhörd tillgång för all idrott.

Allt detta är något som förpliktar, men jag tror också att man kan vara alldeles lugn för den hälsingska idrotten livskraft, den har samma egenskaper som hälsingen själv.

**Så skrev Martin Örner, Stockholms-Tidningen
till Söderhamns IF:s jubileumsskrift 1946.**

/Sune Nordh

Klipp, från Göstas enorma samling av Tidningsurklipp !!

Nu har HIHS kommit igång med Göstas tidningsurklipp.

Hudikgrabbarna Anders Skoglund o Leif Styrman har gjort ett stort arbete med att reda ut den enorma mängden med tidningsurklipp. Det visade sig att det även fanns tidningsurklipp som inte bara berättade om idrott och de har HIHS sedan vidarebefordrat till de olika hembygdsföreningarna som artiklarna tillhörde.

Man kan säga att tidningsurklippen har hamnat på rätt plats.

För min del som redaktör i Idrottsminnen, finns det hur mycket som helst att skriva om, skall börja med ett urklipp från 12/10 1990.

Helges-SM seger var en uppvisning av en stor Orienterare

Det är söndagen den 27 september 1953 då den 29-åriga snickare Helge Wiklund från Bergvik i Hälsingland spelade upp den briljantaste och mest överlägsna enmansteater, som hittills skådat i svensk orienteringshistoria. Starten gick halvmilen norr om Gunnarsbyn med mål vid järnvägsstationen i Niemisel.

Den lilla kraftiga rödhåriga hårdingen forcerade den tungsprungna norrbottniska myrmarken och blockterräng i ett tempo som ingen annan mäktade göra. Han följde kompassnålen snålt och dundrade enligt raka spårets melodi tvärs den ödsliga vildmarken med dess toppiga kupering i ett tempo som om intet hinder funnits.

Enligt omsprungna konkurrenters berättelse var Helge Wiklund rent ohejdlig i sin framfart.

Som Helge for fram denna underbart vackra brittsöndag är det endast ett litet antal stormän förunnat att göra, ty därtill fodras icke blott kolossal kondition, uppdriven skicklighet i kompassens och kartans behandling, effektivt löpsteg, utan även dristigt sinne och eldigt blod. När Helge i outtagen kondition dundrade i mål var han svettig och slut, men han var inte urblåst och utpumpad, utan han

hade gott kunnat fortsätta i samma tempo ytterligare en kilometer.
Trött?

–Nej, allt klaffade och då blir man aldrig tagen, säger Helge.

Han startade som nummer 81 och var 18:e man i mål.

Resultat: **1.Helge Wiklund IFK Bergvik 1.48.48** 2. Gunnar Björk Kalix 1.55.50 3. Torsten Sandell Västerås 1.57.40

Tävlingen benämns **SM i Niemisel** och segern gav också Helge Wiklund **Hälsingeguld**et 1953.

I nästa nummer av Idrottsminnen skall det skrivas om följande.

Norralabo förste hälsing att bli Norrlandsmästare!

Lars Hedlund

När Erik Wiger fyllde 80 år 18 juli

blev han av förklarliga skäl mycket uppvaktad av alla de organisationer han ägnat sin tid åt, främst inom idrotten och framför allt friidrotten.

Han har hunnit med styrelsearbeten inom bland annat Svenska Friidrottsförbundet, Hälsinglands och Stockholms Friidrottsförbund samt sina föreningar Järvsö IF och Österhaninge IF.

Dessutom är han sedan årsmötet i juni inne på sitt 25:e år i styrelsearbetet inom Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap.

Han valdes in som suppleant vid årsmötet 1997 och blev sedan sekreterare 2000 och två år framåt. 2002 tog han över rollen som informatör och redaktör för Idrottsminnen och hade det ansvaret till 2017. Däremellan var han dessutom HIHS ordförande från 2013 till 2018 då han slöt cirkeln för att åter bli "bara" suppleant.

Förutom arbetet för idrotten har han också hunnit med att skriva några böcker inom samma ämne och om inte detta vore nog så har han ägnat många år till att sjunga i några kyrkokörer också.

Plus ordförandeskap i nybildade Järvsö Operasällskap.

Conny Forsell

Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap (HIHS) är stolta över att ha träffat ett avtal med OilQuick som stödjer HIHS och Hälsingeguldet 5 år framåt.

OilQuick AB är ett innovativt och expansivt familjeföretag som utvecklar, tillverkar och säljer fullautomatiska snabbfästessystem för entreprenadmaskiner.

Produkten är marknadsledande i branschen med hög kvalitet och ett starkt varumärke. Huvudkontoret ligger i Hudiksvall där den mesta tillverkningen sker. Företaget säljer sedan snart 30 år tillbaka även Grab John skopor, som är ett välbekant begrepp inom linjebyggnad.

OilQuick erbjuder rationella och effektiva metodlösningar inom entreprenad och industri. På 10 sekunder kan hydrauliska redskap bytas direkt från förarhytten. OilQuick är patentskyddad i Japan, Nordamerika och de flesta länder i Europa. OEM avtal har träffats med några ledande maskintillverkare. Tusentals OilQuick-system har hittills levererats till kunder i Norden, övriga Västeuropa och USA. Exportandelen är c:a 80%.

Företaget drivs nu av andra och tredje generationen Sonerud, Henrik som VD, Linnea som ekonomiansvarig och Åke som affärschef mot tysktalande länder.

Självfallet kommer representanter för OilQuick finnas med i juryn vid utnämningen av Hälsingeguldsvinnaren och även vid utdelningen av Hälsingeguldet 5 år framåt.

Resultatet av Styrmans kluriga frågor 2–2021 !!

Denna gång fick vi in 10 tipsrader av våra medlemmar i HIHS.

Av dessa var det 7 med 12 rätt.

Rätt rad.

1. B Uruguay
2. C 4 Segrar
3. A Göteborg
4. B 5 segrar
5. B 6 segrar
6. C Lund
7. A Ragnar Skanåker
8. A Konståkning
9. B Anders Södergren
10. C Gunnar Nordahl
11. B Rom
12. A Badminton

1:a pris 2 Sverigelotter	Stig Andersson, Iggesund
2:a pris 1 Sverigelott	Stefan Permickels, Arbrå
3:e pris 1 Sverigelott	Christer Nilsson, Hudiksvall

Sverigelotterna skickas till er i samband med utskick av Idrottsminnen 3 – 2021

Redaktionen gratulerar vinnarna.

Visst har Corona-pandemin satt sina spår i Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskaps (HIHS) verksamhet.

Vi brukar värva ca: 30–50 nya medlemmar från årets början till slutet av augusti, men året 2021 är siffran nere i 7 nya medlemmar. Men däremot är våra medlemmar trogna. Vi har i dagsläget ca: 377 betalande medlemmar, vilket HIHS är verkligen glada åt.

Av våra **kommuner** är det endast Bollnäs som stödjer HIHS.

Av våra **SDF-förbund** är det endast Hälsinglands Fotbollförbund som stödjer HIHS i dagsläget.

Av våra **idrottsföreningar** är det 27 st som stödjer HIHS.

Bollnäs Bågskytteklubb, Bollnäs Golf Fotboll, Bollnäs Ishockey-sällskap, Broberg/Söderhamn Bandy IF, Delsbo IF, Edsbyns IF-Alliansförening, Edsbyns Skidklubb, Enångers IK, Forsa IF, Hudiksvall FF, Hudiksvalls IF, Iggesunds IK, Ilsbo SK, Järvsö IF, Kilafors IF, Ljusdals Orienteringsklubb, Ljusne AIK, Loos IF, Nordanstigs Friidrott, Norrala IF, Näsvikens IK, Ramsjö SK, Strands IF, Söderala AIK, Söderhamns FF, Söderhamns UIF och Trönö IK.

Vill ni medlemmar hjälpa oss att informera fler idrottsföreningar som vill vara med och stödja oss i vårt arbete att bevara idrottshistoria i Hälsingland är vi tacksamma.

Kontakta då vår kassör Owe Flodin ang. medlemskap.

Vi i styrelsen för HIHS hoppas innerligt att pandemin skall ge med sig så att vi kan återuppta verksamheten i sällskapet på ett mer naturligt sätt. För tillfället är det ju nästan bara tidskriften Idrottsminnen som fungerar i sällskapet.

Visst känns det tomt att inte kunna bjuda in till idrottscaféer och den årligt återkommande idrottsresan. Men som sagt kanske pandemin ger med sig till nästkommande år.

HIHS styrelse har i alla fall börjat att träffas med våra månatliga styrelsemöten efter årsmötet i juni.

Styrelsen för HIHS

Visserligen har OS i Tokyo avslutats, men Styrman har knåpat ihop ett OS-tips !!

1:a pris 2 Sverielotter
2–3 pris 1 Sverigelott

- 1. I vilken sommarolympiad har Sverige tagit flest medaljer?**
A. Stockholm 1912 B. Antwerpen 1920 C. London 1948
- 2. Vilken sport har tagit flest medaljer?**
A. Simning B. Friidrott H C. Brottning
- 3. Hur många tusental idrottare tävlade i Tokyo 2021?**
A. 8 B. 11 C. 14
- 4. Hur många svenskar har slagit världsrekord minst en gång i friidrott?**
A. 7 B. 8 C. 9
- 5. I vilken sport tävlar Oscar Rosenberg Hallberg?**
A. Simning B. Skateboard C. Bågskytte
- 6. Vilken rider på hästen Ermino W?**
A. M Baryard Jonsson B. Rolf-G Bengtsson C. Peter Fredriksson
- 7. Vilken sport når den högsta hastigheten km/tim**
A. Slagskott i hockey B. Badmintonsmash C. Golfdrive
- 8. Hur många OS-guld har USA:s fotbollsdamer tagit mellan 1996–2016?**
A. 2 B. 3 C. 4
- 9. I OS i Aten 1896 tävlades i 43 grenar. Hur många grenar är det i Tokyo 2021?**
A. 293 B. 301 C. 339

10. I vilken sport tävlar Henrik Norlander o Alexander Norén?

A. Golf

B. Rodd

C. Segling

11. Vilken har tagit flest OS-guld?

A. Mark Spitz

B. Michael Phelps

C. Carl Lewis

12. Vilken svensk har tagit flest OS-guld?

A. Gert Fredriksson

B. Ivar Johansson

C. Henri Sit Cyr

13. Miraitowe heter Tokyos OS-maskot. Vilket sommar-OS var först med maskot?

A. London 1948

B. Melbourne 1956

C. München 1972

**När ni knäckt idrottsfrågorna
E-postar ni tipsraden till**

larshedlund400@gmail.com

Vi vill ha svaren senast 31 oktober !!

Lycka till önskar redaktionen !!

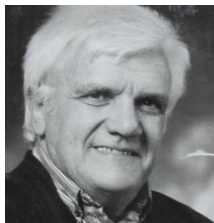

En av våra duktiga Idrottsskvinnor har lämnat oss.

Gun Ädel Nilsson, som tilldelades Hälsingeguldet 1964, har avlidit. OS-deltagande i Innsbruck, seger i SM-stafetten och två lag-SM-segrar för Edsbyns IF samt stora framgångar i orientering för Vallsta SK bäddade för utmärkelsen. Gun Ädel, som hon hette då, började tävla för Arbrå IK men värvades sedan till Edsbyns IF där hon var med att vinna sex SM-stafetter åren 1961–1967. Orientering började hon med tidigt på 1960-talet som senior. Blev landslagsman där också och deltog i Nordiska mästerskapen i Danmark 1967. Gun Ädel Nilsson blev 83 år.

Conny Forsell

En stor idrottsprofil i Hälsingland har tyvärr lämnat oss, Carl Fredrik Spansk (1934–2021)

Carl Fredrik Spansk var nog mest känd som Hälsinglands Fotbollförbunds sekreterare under 33 år (1963–1996) men Carl Fredrik var också med och startade Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap 1990 tillsammans med Per-Evert Persson, Nils Blad, Lars-Gösta Larsson och Åke Zättlin med Olle Arvidsson och Gunnar Magnusson som suppleanter.

Carl Fredrik var sedan tillsammans med Gösta Lööf, Arne Ström, Olle Hedgren och Gösta Frunk de som tillsammans samlade in idrottshistorik i Söderhamnshörnan. Carl Fredrik var en trogen medlem i Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap i alla år.

När Carl Fredrik lämnade styrelsen i Hälsinglands Idrottshistoriska Sällskap utnämndes han till Hedersledamot.

Träffade Carl Fredrik någon vecka innan han gick bort och då var han i god vigör. Vi pratade om gamla minnen från våra många härliga idrottsresor tillsammans. Vi pratade mycket om en resa till Sofia, Bulgarien, 1988. Det var tidpunkten när Sverige och Bulgarien sökte vinter-OS 1994.

Vi hade en träff med representanter från Bulgariens OS-kommitté och vi glömmer inte samtalet med en av deras representanter, Teodor Todorov. En person med samma livsglädje som Carl Fredrik för idrotten.

Vi kom också ihåg att vi kollade på den Bulgariska Cup-finalen i fotboll den 11 maj 1988 på Nationalstadion i Sofia, mellan Levski, Sofia-CSKA Sofia, ett riktigt derby med mycket känsla.

CSKA vann med 4–1.

Många roliga minnen tillsammans med Carl Fredrik, som tyvärr tog slut den 16 juni 2021. Carl Fredrik Spansk blev 87 år.

Lars Hedlund

ATT HANDLA I GLADA HUDIK, GÅR SOM EN DANS.

Gör ett besök i Glada Hudik!

Här finns den unika miljön och
Sveriges gladaste Handelsstad med ett
80 tal butiker, restauranger och caféer
mitt i centrum.

